

Indløsningen skulde finde Sted til en meget lavere Kurs, end Sedlernes Paalydende angiver, vi maatte nødvendigvis gaa helt ned til Dagskursen.

Men selv om vi gik dertil, har man ingen Sikkerhed for, at det var muligt at undgaa Panik. I samme Øjeblik, som det ikke var muligt at holde denne Kurs, i samme Øjeblik den var vigende, vilde vi meget let kunne staa overfor en Panikstemning, der vilde give sig Udslag i, at de, der kunde komme i Besiddelse af Sedler, vilde styrte til Nationalbanken for at faa Guld i Stedet for. Den umiddelbare Følge af, at man stod overfor dette, maatte jo være, at Nationalbanken tyede til at værne sig paa bedst mulig Maade, og da i første Linie ved at indskrænke sin Kredit langt ud over, hvad vi hidtil har kendt; det var den simpelt hen nødt til, hvis den ikke vilde risikere det allerværste: en skønne Dag at staa i den Situation ikke at kunne indløse de Sedler, der blev præsenteret den til Indløsning. Der vilde opstaa mangeartede Spørgsmaal, og man vilde staa overfor det, at de, der rent tilfældigt var i Besiddelse af mange Sedler, fortrinsvis da Pengeinstitutterne, vilde være de første, der kunde henvende sig til Nationalbanken for at faa Guld udleveret; kun ved at præsentrere Nationalbanken de udstedte Pengesedler vilde det jo være muligt at faa Guld; det kunde ikke nytte, at de, der blot var Kroneejere, mødte med deres Sparekassebøger — paa dem vilde der jo ikke kunne gives Anvisning paa Guld i Nationalbanken.

Vi Socialdemokrater ønsker ogsaa, at vi hurtigst muligt kan komme til Seddelindløselighed, men vi maa, som alle fornuftige Mennesker, fordrer, at før man gaar til Guldindløseligheden, maa man i det mindste kunne stabilisere Kronens Kurs saaledes, at den ikke fortsat viger nedad. Ogsaa vi ønsker, at Nationalbanken skal gøre sin Pligt; ogsaa vi kan meget vel forstaa, at der kan være berettigede Anker at rette mod Nationalbanken, vi vil ikke i enhver Henseende fritage Nationalbankens Ledelse for at have været medvirkende til, at visse Ting har udviklet sig her i Landet paa en i økonomisk Henseende uheldig Maade; men vi vil paa den anden Side ikke være med til at lægge al Skyld over paa Nationalbanken, thi det fortjener den ikke.

Naar vi siger, at Nationalbanken skal gøre sin Pligt, betyder det ikke, at Nationalbanken nu skal kunne paatage sig alene at bringe Valutaspørgsmaalet i Orden, Staten maa ogsaa gøre sin Pligt, og Samfundet maa gøre sin Pligt. I første Række kommer da

heri Betragtning de Foranstaltninger, som Regeringen og Lovgivningsmagten maa træffe. Nationalbanken har i Virkeligheden kun forholdsvis faa Midler til sin Raadighed til at bringe en Forandring i vort Pengevæsen. Først og fremmest har den Diskontoen, et Middel, der alle Dage har været anerkendt som det væsentligste Middel, en Rigsbank har til at indvirke paa Pengevæsenet, og dernæst har den Kreditgivning og Kreditindskrænkningen.

Det er alle bekendt, at Nationalbanken har været imod baade den sidste Diskontoforhøjelse og den forrige, men at den saa sig nødsaget til at gaa dertil, fordi der ingen Foranstaltninger blev truffet fra Lovgivningsmagtens Side; man turde da ikke lade Tingene gaa deres Gang uden at foretage Diskontoforhøjelse. Denne var selvfølgelig tænkt som en Kreditindskrænkning; men det viser sig, at hverken Forhøjelsen til de 6 pCt. eller til de 7 pCt. har været virksom nok. Regeringen har derefter opfordret Nationalbanken til at gaa til en yderligere Kreditindskrænkning, og Nationalbanken har været Regeringen følgagtig og har udsendt et Cirkulære til samtlige Banker og Sparekasser med Formaning om at vise den største Agtpaagivenhed overfor de Folk, der kom og begærede Kredit, et Cirkulære, som vi i mange Maader anser for at være uheldigt.

Det er utvivlsomt, at den Kreditindskrænkning, som ved dette Cirkulære praktisk talt er blevet paabudt, vil virke uheldigt i mange Henseender og ramme baade onde og gode. Vi har intet som helst at indvende imod, at der lægges et betydeligt Tryk paa Bankerne for at indskrænke den Kredit, der ikke har nogen samfundsmæssig Betydning, Kreditten overfor Spekulanter og Vekselerere, der bruger den til at spekulere for, Kreditten til uproduktive Foretagender. Men vi har paa den anden Side meget at indvende imod, at Kreditindskrænkningen, saaledes som den faktisk former sig, kommer til at virke overfor producerende Virksomheder, baade direkte og indirekte.

Jeg skal anføre, at der ved Kreditindskrænkningen i Virkeligheden er blevet lagt Boligbyggeriet saadanne Hindringer i Vejen, at det vil være ugerligt at fortsætte i normalt Omfang; Pengene bliver meget dyre at faa, og de bliver vanskeligere at faa fat i. Hidtil har man i mange Tilfælde kunnet regne med at faa rigelige Førsteprioriteter i Sparekasserne til en rimelig Rente og saa at sige til pari Kurs; men Sparekasserne har nu paa Grund af Pengeknapheden